

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
Direcția Statistică

INVESTIȚIILE STRĂINE DIRECTE ÎN ROMÂNIA

la 31 decembrie 2008

Cercetarea statistică privind investițiile străine directe (ISD) a fost realizată de Banca Națională a României în colaborare cu Institutul Național de Statistică. Obiectivul principal al cercetării a fost determinarea investițiilor străine directe în România la 31 decembrie 2008 pe baza soldului la începutul anului 2008 și a fluxurilor (mișcărilor) în cursul exercițiului financiar 2008, în întreprinderile investiție străină directă rezidente.

ASPECTE METODOLOGICE

• **Investiția străină directă:** relație investițională de durată, între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă, implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit.

Sunt considerate investiții străine directe: capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor nerezident care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi rezidente, creditele dintre acest investitor și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta.

• **Investitorul străin direct:** persoană juridică, persoană fizică sau grup de persoane ce acționează concertat, care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris (respectiv din capitalul de dotare al entităților fără personalitate juridică) sau cel puțin 10% din voturi, într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență.

• **Întreprinderea investiție străină directă:** este o întreprindere cu sau fără personalitate juridică, în care un investitor nerezident deține cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare în cazul întreprinderilor fără personalitate juridică (sucursale). Deținerea a cel puțin 10% din capitalul social subscris sau din voturi, respectiv din capitalul de dotare, este primordială în stabilirea relației de investiție directă.

• **Investiția directă reversibilă:** relația investițională de sens contrar investiției străine directe pe care o întreprindere investiție străină directă rezidentă o are cu investitorul străin direct, dacă întreprinderea rezidentă are o participație de sub 10% din capitalul social al investitorului străin direct.

• **Componentele investițiilor străine directe:**

• **Capitaluri proprii:** capitalul social subscris și vărsat, atât în numerar cât și prin contribuții în natură, deținut de nerezidenți în companii rezidente, precum și cota aferentă din rezerve; în mod corespunzător, în cazul sucursalelor, se ia în considerare capitalul de dotare aflat la dispoziția acestora.

• **Creditul net:** creditele primite de către întreprinderea investiție străină directă de la investitorul străin direct sau din cadrul grupului de firme nerezidente din care face

parte acesta, mai puțin creditele acordate de către întreprinderea investiție străină directă investitorului străin direct sau unei alte firme din cadrul grupului respectiv de firme.

• **Tipurile investițiilor străine directe** (diferențiate după contribuția fluxului de participații străine la capital în întreprinderile investiție străină directă):

• **Greenfield:** înființarea de întreprinderi de către sau împreună cu investitori străini (investiții pornite de la zero);

• **Fuziuni și achiziții** : preluarea integrală sau parțială de întreprinderi de către investitori străini de la rezidenți;

• **Dezvoltare de firme** : majorarea deținerilor de capital ale investitorilor străini în întreprinderi investiție străină directă .

REZULTATELE CERCETĂRII STATISTICE ISD 2008

1. Fluxul net de ISD în anul 2008

Intrările nete de ISD în anul 2008 au înregistrat un nivel de **9496 milioane euro** și sunt structurate astfel:

• **Participațiile nete** ale investitorilor străini direcți la capitalul social al întreprinderilor investiție străină directă din România în valoare de 4873 milioane euro (51,3% din fluxul net de ISD). **Participațiile nete** rezultă din diminuarea **participațiilor** în valoare de 5265 milioane euro cu **pierderea netă**, în sumă de 392 milioane euro. Pierderea netă a rezultat din diminuarea profitului net al întreprinderilor investiție străină directă în anul 2008, în valoare de 6412 milioane euro, cu 2696 milioane euro dividende repartizate în anul 2008 și cu pierderile întreprinderilor investiție străină directă din anul 2008 în valoare de 4108 milioane euro. Calculele sunt efectuate în conformitate cu metodologia internațională de determinare a profitului reinvestit de întreprinderile ISD.

• **Creditul net primit** de către întreprinderile investiție străină directă de la investitorii străini direcți inclusiv din cadrul grupului, în sumă de 4623 milioane euro, ceea ce reprezintă 48,7% din fluxul net al ISD.

2. Soldul ISD la sfârșitul anului 2008

Soldul final ISD al anului 2008, rezultat din adăugarea la soldul inițial a fluxului net de ISD, precum și a diferențelor valorice pozitive/negative provenite din reevaluările datorate modificării cursului valutar și a prețurilor unor active, cât și din retratări contabile a valorii unor solduri inițiale, a înregistrat nivelul de **48798 milioane euro**, mai mare cu 14% decât soldul final ISD al anului 2007.

Participațiile la capitalul social (inclusiv profitul reinvestit) al întreprinderilor investiție străină directă erau la sfârșitul anului 2008 în valoare de 34892 milioane euro (71,5% din soldul final al ISD), nivel cu 10% mai mare decât în anul 2007, iar **creditul net** total primit de către acestea de la investitorii străini direcți, inclusiv din cadrul grupului, a înregistrat nivelul de 13906 milioane euro, ce reprezintă 28,5% din soldul final al ISD și este cu 23% superior nivelului din anul precedent. Creditul net cuprinde atât creditele pe termen mediu și lung cât și pe cele pe termen scurt acordate de către investitorii străini întreprinderilor lor din România, atât direct cât și prin intermediul altor firme nerezidente membre ale grupului.

2.1. Repartizarea soldului ISD pe principalele activități economice

Din punct de vedere al orientării investitorilor străini spre ramuri economice (conform CAEN Rev.2), ISD s-a localizat cu precădere în industria prelucrătoare (31,3% din total), în cadrul acesteia cele mai atractive pentru ISD fiind metalurgia (6,9% din total), industria alimentară, a băuturilor și tutunului (4,6%), prelucrarea țicleiului, produse chimice, cauciuc și

mase plastice (4,3%), industria mijloacelor de transport (4%) și ciment, sticlă, ceramice (3,6%). Se observă o pondere încă redusă, față de potențial, a unor domenii cum ar fi industria textilă, a confecțiilor și pielăriei (1,6%).

Alte activități care au atras importante investiții străine directe sunt intermedierea financiară și asigurările, care cuprind activitatea bancară, a instituțiilor financiare nebancare și de asigurări și reprezintă 20,5% din totalul ISD, construcții și tranzacții imobiliare (12,6%), comerțul (12,4%), tehnologia informației și comunicații (6,7%).

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2008
Repartizare pe principalele activități economice**

	milioane euro	
	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	48798	100,0
Industrie	20138	41,3
Industria extractivă	2158	4,4
Industria prelucrătoare, din care:	15236	31,3
- alimente, băuturi și tutun	2210	4,6
- ciment, sticlă, ceramică	1762	3,6
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobilă	891	1,8
- fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	689	1,4
- mașini, utilaje și echipamente	967	2,0
- metalurgie	3391	6,9
- mijloace de transport	1932	4,0
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	2115	4,3
- textile, confecții și pielărie	794	1,6
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	485	1,1
Energie electrică, gaze și apă	2744	5,6
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	1617	3,3
Agricultură, silvicultură și pescuit	707	1,4
Comerț	6060	12,4
Construcții și tranzacții imobiliare	6155	12,6
Hoteluri și restaurante	181	0,4
Tehnologia informației și comunicații	3283	6,7
Intermedieri financiare și asigurări	10026	20,5
Transporturi	500	1,0
Alte activități	131	0,4

2.2. Imobilizările corporale și necorporale în întreprinderile investiție străină directă

Având în vedere rolul foarte important în creșterea economică pe care îl joacă imobilizările corporale și cele necorporale, precum și caracterul stabil, de durată, pe care acestea îl imprimă ISD, cercetarea statistică și-a propus determinarea ponderii acestor categorii de destinații finale ale investițiilor în soldul ISD la finele anului 2008, cât și repartizarea lor pe principalele activități economice.

Se constată că imobilizările corporale și necorporale, cu un sold la finele anului 2008 în valoare de 22046 milioane euro, reprezintă 45% din totalul ISD, inducând un grad semnificativ de durabilitate al investiției străine directe.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2008**

Imobilizări corporale și necorporale

Repartizare pe principalele activități economice

	milioane euro	
	Imobilizări corporale și necorporale	
	Valoare	% din total investiții străine directe
TOTAL	22046	45,2
Industrie	12336	25,3
Industria extractivă	1839	3,8
Industria prelucrătoare, din care:	9072	18,6
- metalurgie	1942	4,0
- alimente, băuturi și tutun	1534	3,1
- mijloace de transport	1289	2,6
- prelucrare țitei, produse chimice, cauciuc și mase plastice	1173	2,4
- ciment, sticlă, ceramică	1064	2,2
- fabricare produse din lemn, inclusiv mobila	602	1,2
- textile, confecții și pielărie	527	1,1
- mașini, utilaje și echipamente	386	0,8
- fabricarea calculatoarelor, altor produse electronice, optice și electrice	290	0,6
- alte ramuri ale industriei prelucrătoare	265	0,6
Energie electrică, gaze și apă	1425	2,9
Comerț	2736	5,6
Construcții și tranzacții imobiliare	2364	4,8
Tehnologia informației și comunicații	1854	3,8
Intermedieri financiare și asigurări	1567	3,2
Activități profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport	381	0,8
Transporturi	327	0,7
Agricultura, silvicultura și pescuit	276	0,6
Hoteluri și restaurante	149	0,3
Alte activități	56	0,1

2.3. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare

Din punct de vedere teritorial se observă orientarea cu precădere a ISD spre regiunea București-Ilfov (62,7%), alte regiuni de dezvoltare beneficiare de ISD fiind regiunea CENTRU (8,3%), regiunea SUD-EST (7,3%), regiunea SUD (7%) și regiunea VEST (5,4%).

Regiunea NORD-EST este cea mai puțin atractivă pentru investitorii străini, aici înregistrându-se numai 2,3% din investiția străină directă, la această situație contribuind și existența unor companii de talie mare care au pierderi importante.

La analiza dispersiei teritoriale a ISD trebuie avut în vedere și faptul că cercetarea statistică a localizat ISD după sediul social al întreprinderilor investiție străină directă, ceea ce nu corespunde totdeauna cu locul de desfășurare a activității economice.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2008
Repartizare pe regiuni de dezvoltare**

milioane euro

	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	48798	100,0
BUCUREȘTI	30594	62,7
CENTRU	4146	8,5
SUD-EST	3551	7,3
SUD	3411	7,0
VEST	2626	5,4
NORD-VEST	2108	4,3
SUD-VEST	1226	2,5
NORD-EST	1136	2,3

2.4. Repartizarea soldului investițiilor străine directe pe țări de origine

Repartizarea a fost realizată în funcție de țara deținătorului nemijlocit a cel puțin 10% din capitalul social al întreprinderilor investiție străină directă rezidente, conform principiului „immediate country basis”.

**Investiții străine directe în România
la 31 decembrie 2008
Repartizare pe țări de origine**

milioane euro

	Total	
	Valoare	% din total ISD
TOTAL, din care:	48798	100,0
Austria	9186	18,8
Olanda	8402	17,2
Germania	7509	15,4
Franța	4294	8,8
Italia	3585	7,3
Grecia	3154	6,5
Elveția	2298	4,7
Cipru	1896	3,9
Luxemburg	1107	2,3
Ungaria	878	1,8
Statele Unite ale Americii	869	1,8
Marea Britanie	727	1,5
Spania	604	1,2
Turcia	578	1,2
Cehia	354	0,7
Finlanda	250	0,5
Belgia	233	0,5
Canada	219	0,4
Suedia	206	0,4
Israel	197	0,4
Gibraltar	193	0,4
Virgine Britanice (Insulele)	180	0,4
Liban	159	0,3
BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare)	152	0,3
Alte țări *	1568	3,3

*) țări a căror investiție este mai mică de 150 milioane de euro

Primele 5 țări clasate după ponderea deținută în soldul ISD la 31 decembrie 2008 sunt Austria (18,8% din soldul ISD la sfârșitul anului 2008, pondere în scădere de la 21,4% în 2007), Olanda (17,2%, în creștere de la 16,3% în 2007), Germania (15,4%, în creștere de la 11,7%), Franța (8,8%) care își menține proporția din anul 2007, precum și Italia cu o pondere în creștere de la 6,1% în 2007 la 7,3% în 2008, prin aceasta înlocuind Grecia în ierarhia primelor 5 țări de origine a investițiilor străine directe în România.

3. Tipuri de investiții străine directe

Fluxul de participații la capital în întreprinderile ISD este diferențiat în *greenfield*, *fuziuni și achiziții* și *dezvoltare de firme* (a se vedea definițiile de la *Aspecte metodologice*).

În anul 2008, 66,8% din participațiile la întreprinderile investiție străină directă, respectiv 3517 milioane euro, au revenit *dezvoltărilor de firme*, 32% din participații (1683,5 milioane euro) *fuziunilor și achizițiilor (M&A)* și numai 1,2%, respectiv 64,2 milioane euro, *investițiilor greenfield*.

Pentru a se putea aprecia impactul de durată al *investițiilor greenfield* asupra economiei, au fost evidențiate și acumulările de investiții străine directe în întreprinderile înființate prin investiții *greenfield*, denumite *întreprinderi greenfield*. La finele anului 2008 distribuția pe principalele activități economice a soldului investițiilor străine directe în *întreprinderi greenfield* se prezintă astfel:

	Total ISD milioane euro	din care:	
		Investiții străine directe în întreprinderi greenfield	
		milioane euro	% în total ISD/ activități economice
TOTAL, din care:	48798	24707	50,6
Industrie, din care:	20138	7180	35,7
Industria extractivă	2158	341	15,8
Industria prelucratoare	15236	6515	42,8
Energie electrică, gaze și apă	2744	324	11,8
Intermedieri financiare și asigurări	10026	3953	39,4
Construcții și tranzacții imobiliare	6155	4284	69,6
Comerț	6060	5226	86,2
Tehnologia informației și comunicații	3283	1596	48,6
Alte activități	3136	2468	78,7

4. Veniturile realizate din investiții străine directe

Veniturile nete obținute de către investitorii străini direcți în anul 2008 au înregistrat suma de 2938 milioane euro, ceea ce reprezintă o diminuare cu 32,5% în raport cu anul 2007. Dintre acestea, partea cea mai importantă (2304 milioane euro, respectiv 78,4% din total venituri nete) o reprezintă veniturile nete din participații la capital.

Veniturile nete din participații la capital reprezintă profiturile nete obținute de întreprinderile ISD, în valoare de 6412 milioane euro, diminuate cu pierderile înregistrate de întreprinderile ISD în valoare de 4108 milioane euro.

Prin diminuarea veniturilor nete ISD din participatii la capital (în sumă de 2304 milioane euro) cu valoarea dividendelor repartizate în anul 2008 investitorilor străini direcți (în sumă de 2696 milioane euro) se obține o pierdere netă pe ansamblul ISD în valoare de 392 milioane euro, calculată conform metodologiei internaționale de determinare a profitului reinvestit.

Veniturile nete din dobânzi primite de către investitorii străini direcți la creditele acordate întreprinderilor lor din România sunt de mică anvergură, cu un nivel de numai 634 milioane euro, acestea reprezentând 21,6% din veniturile nete ale investitorilor străini direcți.

5. Exporturile și importurile întreprinderilor investiție străină directă

Activitatea întreprinderilor investiție străină directă, în ansamblul ei, are un impact pozitiv asupra balanței comerciale a României, contribuția la exporturi fiind de 73,0%, în timp ce la importuri este de 62,6%.

Exportul/importul întreprinderilor ISD sunt cele aferente companiilor cercetate în mod exhaustiv (cu cel puțin 20 de salariați). Datele privind exportul/importul pe ansamblul economiei, luate în calcul la determinarea marimilor relative, sunt cele raportate de operatorii economici care au depășit pragurile valorice de raportare pentru anul 2008, stabilite pentru declarațiile Intrastat.

milioane euro				
	Exporturi (FOB)		Importuri (CIF)	
	Întreprinderi investiție străină directă	% din total ramură	Întreprinderi investiție străină directă	% din total ramură
Total, din care:	21126,6	73,0	32715,4	62,6
Industrie, din care:	18560,2	83,4	20492,8	83,2
Industria prelucrătoare	17165,3	83,1	19206,7	83,0
Comerț	1985,5	53,8	10358,3	48,8
Alte activități	580,9	19,3	1864,3	32,9

NOTĂ: Exporturile și importurile sunt agregate după activitatea de bază a firmelor, conform CAEN Rev. 2. Nu sunt incluse exporturile și importurile aferente activităților diviziunilor CAEN 84 Administrație publică și 97/98 Activități gospodării private.

*

*   *

Au fost cercetate exhaustiv 6473 întreprinderi investiție străină directă, cuprinzând întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați (6242 de unități), toate instituțiile de credit cu capital străin (40 de unități), toate societățile comerciale de asigurări cu capital străin (34 de unități), precum și întreprinderile considerate atipice (toate întreprinderile investiție străină directă care au cifra de afaceri sau capitalul social de cel puțin 30 milioane RON (157 de unități)).

Reprezentativitatea la nivel de regiune de dezvoltare și diviziune CAEN este asigurată de întreprinderile investiție străină directă cercetate exhaustiv, care dețin o pondere de 87,3% în soldul ISD la 31 decembrie 2008.

Mulțimea de întreprinderi investiție străină directă care nu a fost cuprinsă în cercetarea statistică exhaustivă (circa 36900) este reprezentată de eșantionul format din 1050 de unități. Volumul total de unități cercetate (exhaustiv plus eșantion) a fost de 7523.

Gradul de eroare al rezultatelor cercetării statistice privind investițiile străine directe în România la 31 decembrie 2008 (fluxuri și solduri) este de $\pm 3\%$, fiind garantat cu o probabilitate de 97%.

*   *

*